

**Міністерство освіти і науки України,
Мукачівський державний університет,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

Збірник тез доповідей

I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції

16 квітня 2026 року

МУКАЧЕВО-2026

УДК 001.89:373.2.013:376.013(043.2)

НЗ4

Наукові пошуки молоді в галузі дошкільної та спеціальної освіти: збірник тез доповідей I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції (16 квітня 2026 р., Мукачєво) / За заг. Ред. В.В. Іванової. Мукачєво: Вид-во МДУ, 2026. 153с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «22» квітня 2026 р.)**

Рецензент:

Зданевич Лариса Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, психології і фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції, у яких висвітлено актуальні напрями розвитку дошкільної освіти в Україні та світі, розкрито сучасні підходи до організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти, проаналізовано психолого-педагогічні аспекти розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Особливу увагу приділено впровадженню інноваційних технологій навчання і виховання, а також підготовці фахівців дошкільної та спеціальної освіти у закладах вищої освіти, визначенню основних викликів і перспектив їх професійного становлення.

Видання адресоване здобувачам вищої освіти, науковцям, педагогічним працівникам, а також усім, хто цікавиться питаннями розвитку дошкільної та спеціальної освіти.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Редакційна колегія:

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Атрощенко Тетяна Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Попович Оксана Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету, Мукачівський державний університет.

Чекан Оксана Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Кас'яненко Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

© Мукачівський державний університет, 2026

©Кафедра дошкільної та спеціальної освіти, 2026

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ
РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

<i>Арделан Яна Оттілівна,</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	85
<i>Науковий керівник: Дудаш Олена Сергіївна</i> <i>Бобрушко Наталія Василівна,</i> ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ОСНОВА ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	88
<i>Науковий керівник: Дудаш Олена Сергіївна</i> <i>Дзямко Ангеліна Михайлівна, Продан Олеся Василівна,</i> САМОСТІЙНА ХУДОЖНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ	91
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна</i> <i>Лішко Владислава Михайлівна,</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	95
<i>Науковий керівник: Черепаня Наталія Іванівна</i> <i>Мінак Софія Володимирівна,</i> РАННЯ ДІАГНОСТИКА РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДО ОДНОГО РОКУ: МІЖГАЛУЗЕВИЙ ПІДХІД	98
<i>Науковий керівник: Поліщук Юлія Віталіївна</i> <i>Попович Анна Степанівна,</i> ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ПОЧУТТІВ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	107
<i>Науковий керівник: Попович Оксана Михайлівна</i> <i>Попович Марія-Ірина Віталіївна,</i> РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПИСЬМА У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	110
<i>Науковий керівник: Іванова Вікторія Вікторівна</i> <i>Сабов Альбіна Робертівна,</i> РОБОТИ З ПРИРОДНИМИ МАТЕРІАЛАМИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДОШКІЛЬНИКА	113
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна</i>	

НАПРЯМ 4

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ У ДОШКІЛЬНІЙ ТА СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ	118
<i>Диусь Каріна Іванівна,</i> ІНТЕГРАЦІЯ ІНТЕРАКТИВНИХ І ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	118
<i>Науковий керівник: Кас'яненко Оксана Миколаївна</i>	

4. Смолянко Ю., Коршун Т. Формування моральних якостей дітей старшого дошкільного віку засобами казок. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2021. Вип 40. Том 3. С.199-203.

*Дзямко Ангеліна Михайлівна, Продан Олеся Василівна,
здобувачки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 012 Дошкільної освіти
Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна,
старший викладач кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачєво*

САМОСТІЙНА ХУДОЖНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ

У сучасних умовах розвитку дошкільної освіти однією з головних завдань є забезпечення гармонійного, всебічного розвитку дитини, її творчого потенціалу, самостійності та ініціативності. У зв'язку з цим особливого значення набуває художня діяльність як засіб розвитку особистості дитини.

Організовуючи життєдіяльність дітей у контексті реалізації сучасних завдань дошкільної освіти передбачається поєднання організованої та самостійної, вільної діяльності дошкільників. Тому в закладах дошкільної освіти в режимі дня кожної вікової групи передбачений час на самостійну діяльність дітей, яка організовується в усіх вікових групах.

Самостійна художня діяльність – один з видів самореалізації дошкільників, під час якої вони стають більш самостійними, виявляють інтерес до творчої продуктивної діяльності, вміють себе зайняти улюбленою справою [3, с. 69]. Мета цієї діяльності – це створення умов для самостійності, ініціативи, розвитку творчих здібностей дітей.

У методичних рекомендаціях до оновленого Базового компонента дошкільної освіти (2021 р.) акцентується увага на важливості забезпечення умов для самостійної художньої діяльності дітей, надаючи їм можливість вибору, що стимулює творчий розвиток і самовираження. Також наголошується на

інтеграції художньої діяльності в освітній процес, що сприяє розвитку креативності та естетичного смаку дітей [2,с.37].

Самостійна художня діяльність – це специфічна форма організації життєдіяльності дітей, яка розгортається у час, вільний від організованих форм освітньої роботи, як правило, з ініціативи та за бажанням малюків: діти самі визначають цілі, завдання, засоби і план втілення свого задуму, самостійно контролюють, аналізують і оцінюють його виконання. Вона виконує роль важливого засобу для формування креативності, естетичного смаку, уяви та емоційного інтелекту дітей дошкільного віку; допомагає розвивати здатність до самовираження, збагачувати внутрішній світ і формувати стійкий інтерес до мистецтва [1, с. 11]. У процесі художньої діяльності діти не тільки реалізують свої творчі задуми, задатки, які згодом можуть розвинути у здібності до художньої творчості.

Дослідниці Г. Беленька, Н. Гавриш та інші наголошують на тому, що розвиток самостійності у дітей дошкільного віку має базуватися на поступовій передачі їм відповідальності за певні дії. Педагогічна підтримка при цьому має бути ненав'язливою та спрямованою на стимулювання дитячої ініціативи.

Самостійна художня діяльність є особливим способом організації життя дітей, який відповідає їхній природній потребі в інтимізації власного буття. Для дітей дошкільного віку важливо не лише мати можливість бути на самоті, але й мати достатньо часу, який можна використовувати на власний розсуд. Важливість цієї діяльності для дітей полягає в тому, що вона не лише розвиває їхні творчі здібності, але й дозволяє дитині самостійно закріпити здобутий художній досвід, проявити власний творчий потенціал, а також перевірити рівень власної майстерності та зміцнити почуття власної значущості та самоповаги [1, с. 18].

Важливими проявами цієї діяльності є вміння дітей:

- самостійно зайняти себе у вільній діяльності;
- мотивувати свою діяльність;

- підготувати потрібне для реалізації свого задуму приладдя, матеріали;
- об'єднатися з іншими для спільного виконання задуманого;
- довести задумане до кінця.

Організуючи самостійну художню діяльність дітей вихователь повинен пам'ятати про активність кожної дитини, щоб вона *змогла реалізувати свою потребу у самореалізації в активній творчій діяльності*. Він повинен непомітно для дитини спонукати до самостійної діяльності, створюючи сприятливі педагогічні умови:

Перша умова – це навчання на заняттях з художньо-продуктивних видів діяльності, які будуються так, щоб діти діяли не тільки за прямою вказівкою і показом вихователя, але й навчилися самостійно виконувати завдання.

Друга умова – це вплив спостережень, бесід, читання літературних творів, проведення свят і розваг, під час яких дитина отримує масу вражень, нової інформації.

Третя умова – надання дітям у вільне користування різних художніх матеріалів (пензлів, фарб, паперу тощо), книжок з ілюстраціями, розмальовок. Всі це розташовують у куточку самостійної художньої діяльності дітей.

Четверта умова – тісний контакт вихователів і батьків в організації умов для створення і розвитку творчих нахилів дитини в ЗДО і вдома.

Самостійна художня діяльність не є навчальною. Вона швидше є результатом навчання, показником ефективності педагогічної технології [4, с. 185]. Вона виникає майже завжди з ініціативи дітей і відбувається під не прямим керівництвом вихователя.

Під час організації самостійної діяльності вихователь повинен:

- продумати можливість використання дітьми в години дозвілля матеріали для образотворчої діяльності, які раніше використовувалися на заняттях;
- застосовувати різноманітні прийоми, які спонукають дітей самостійно займатися різними видами художньої діяльності;

- навчити дітей способам самостійних дій, які вони зможуть застосувати у своїй практиці;
- застосовувати прийоми, що сприяють «самонавчанню» розвивають дитячу взаємодопомогу.

Треба також пам'ятати, що чим багатшими будуть враження, одержувані дитиною, тим цікавішим і багатшим буде її самостійна художня діяльність. Вона є одним з показників рівня розвитку дошкільників, дає уявлення про той обсяг навичок, умінь, знань, різноманітних художніх вражень, які діти отримали в результаті проведеної з ними роботи. Відбувається також перенесення способів дій, освоєних на заняттях, в абсолютно нові умови, ситуації; дитина діє вже за власною ініціативою, відповідно до своїх інтересів, бажаннями, потребами.

Керівництво самостійною художньою діяльністю з боку вихователя повинно бути опосередковане. Слід давати дітям змогу самостійно користуватись різними посібниками, атрибутами, матеріалами. Вихователь за допомогою бесід, зауважень, порад, заохочень допомагає дітям обрати бажаний вид діяльності [3, с. 72].

В той час, коли діти зробили свій вибір і активно зайнялися справою за бажанням та інтересами, вихователь має можливість проводити індивідуальну роботу з вихованцями з різних розділів програми, сфер життєдіяльності, опосередковано спостерігаючи за заняттями всієї решти дітей.

Отже, для належної організації самостійної художньої діяльності дітей вихователі мають постійно дбати про розвиток самореалізації дошкільника, збагачуючи предметно-ігрове розвивальне середовище в групі, продумуючи місце і роль у цій діяльності кожної дитини.

Література

1. Бутенко В. Г., Кондратюк С. М., Шаповалова О. В. Організація самостійної художньої діяльності в закладі дошкільної освіти : навчальний посібник. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2025. 160 с.

2. Методичні рекомендації до оновленого Базового компонента дошкільної освіти. 2021. URL: <https://mon.gov.ua/npa/shodo-metodichnih-rekomendacij-do-onovlenogo-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti>.

3. Микуліна, А. К., Михайлова К. В. Організації самостійної художньої діяльності дошкільників в умовах дошкільного закладу. *Міжнародний науковий журнал "Освіта і наука"*. Мукачєво-Ченстохова : РВВ МДУ; Академія ім. Я. Длугоша, 2022. Вип. 1(32). С.68-72.

4. Сухорукова Г. В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур Л. А.Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному закладі. Підручник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 376 с.

*Лішко Владислава Михайлівна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Науковий керівник: Черепаня Наталія Іванівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачєво*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Нині у Україні йде становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий освітній простір.

Особлива увага приділяється комп'ютерним засобам навчання. Інформатизація дошкільної освіти відкриває педагогам нові можливості для широкого впровадження в педагогічну практику нових методичних розробок, спрямованих на інтенсифікацію та реалізацію інноваційних ідей освітнього процесу, для розвитку інтелекту та в цілому особистості дитини.

В закладах дошкільної освіти використовуються різні інтерактивні дошки, зокрема можна використовувати PolyVision epo 2615A, яку можна переносити в будь-яке приміщення для проведення занять, презентацій і т.д.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>